

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM**

TRỊNH MINH TUÂN

**NGHIÊN CỨU ẢNH HƯỞNG CỦA HOẠT ĐỘNG
KHAI THÁC ĐÁ VÔI ĐẾN MÔI TRƯỜNG TẠI MỎ
ĐÁ VÔI XÃ HÀ TÂN, HUYỆN HÀ TRUNG,
TỈNH THANH HOÁ**

**Ngành: Khoa học môi trường
Mã số: 60.44.03.01**

**LUẬN VĂN THẠC SĨ
KHOA HỌC MÔI TRƯỜNG**

Người hướng dẫn khoa học: TS. Dư Ngọc Thành

Thái Nguyên, 2018

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM**

TRỊNH MINH TUÂN

**NGHIÊN CỨU ẢNH HƯỞNG CỦA HOẠT ĐỘNG
KHAI THÁC ĐÁ VÔI ĐẾN MÔI TRƯỜNG TẠI MỎ
ĐÁ VÔI XÃ HÀ TÂN, HUYỆN HÀ TRUNG,
TỈNH THANH HOÁ**

**Ngành: Khoa học môi trường
Mã số: 60.44.03.01**

**LUẬN VĂN THẠC SĨ
KHOA HỌC MÔI TRƯỜNG**

Người hướng dẫn khoa học: TS. Dư Ngọc Thành

CHỮ KÝ PHÒNG QLĐTSDH

CHỮ KÝ KHOA CHUYÊN MÔN

CHỮ KÝ GIÁO VIÊN HƯỚNG DẪN

Thái Nguyên, 2018

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan số liệu và kết quả nghiên cứu trong luận văn này hoàn toàn trung thực và chưa sử dụng cho bảo vệ một học vị nào. Các thông tin, tài liệu trình bày trong luận văn này đã được ghi rõ nguồn gốc./.

Thái Nguyên, tháng 10 năm 2018

Tác Giả

Trịnh Minh Tuấn

LỜI CẢM ƠN

Trải qua một quá trình học tập và nghiên cứu, luận văn của tôi đã được hoàn thành. Với lòng biết ơn sâu sắc, tôi xin chân thành cảm ơn sự quan tâm giúp đỡ nhiệt tình của ban giám hiệu Trường Đại học nông lâm Thái Nguyên, Ban chủ nhiệm khoa sau Đại học, cùng sự tận tình giảng dạy của các thầy cô trong khoa Môi trường đã giúp tôi hoàn thành khóa học của mình. Tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc tới thầy giáo **TS. Dur Ngọc Thành** đã rất tận lòng hướng dẫn tôi trong quá trình nghiên cứu và hoàn thành luận văn này.

Nhân dịp này tôi cũng gửi lời cảm ơn tới gia đình và bạn bè đã luôn ở bên động viên giúp đỡ tôi trong quá trình học tập và hoàn thành luận văn.

Với điều kiện thời gian cũng như kinh nghiệm còn hạn chế của một học viên, luận văn này không thể tránh được những thiếu sót. Tôi rất mong nhận được sự chỉ bảo, đóng góp ý kiến của các thầy cô để tôi hoàn chỉnh đề tài này tốt hơn, phục vụ tốt hơn công tác thực tế sau này.

Cuối cùng, xin chúc các thầy cô mạnh khỏe, hạnh phúc và thành công trong sự nghiệp trồng người, trong nghiên cứu khoa học./.

Tác giả

Trịnh Minh Tuấn

MỤC LỤC

MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Mục tiêu của đề tài	2
2.1. Mục tiêu tổng quát.....	2
2.2. Mục tiêu cụ thể	2
3. Ý nghĩa của đề tài.....	2
3.1. Ý nghĩa trong học tập và nghiên cứu	3
3.2. Ý nghĩa thực tiễn	3
CHƯƠNG 1. TỔNG QUAN NGHIÊN CỨU	4
1.1. Cơ sở khoa học của vấn đề nghiên cứu	4
1.2. Cơ sở pháp lý của vấn đề nghiên cứu	5
1.3. Tình hình khai thác đá vôi làm vật liệu xây dựng trên thế giới.....	7
1.4. Tình hình khai thác đá vôi tại Việt Nam.....	8
1.4.1. Tình hình khai thác đá vôi tại Việt Nam.....	8
1.4.2. Phương pháp và công nghệ khai thác, chế biến	9
1.4.3. Ảnh hưởng của hoạt động khai thác và chế biến đá vôi đến môi trường	17
CHƯƠNG 2. ĐỐI TƯỢNG, PHẠM VI, NỘI DUNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	23
2.1. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu.....	23
2.1.1. Đối tượng nghiên cứu	23
2.1.2. Phạm vi nghiên cứu.....	23
2.1.3. Địa điểm và thời gian nghiên cứu	23
2.2. Nội dung nghiên cứu.....	23
2.2.1. Đánh giá điều kiện tự nhiên, kinh tế - xã hội của khu vực nghiên cứu	23
2.2.2. Tình hình khai thác và chế biến đá vôi tại mỏ đá vôi xã Hà Tân, huyện Hà Trung	23
2.2.3. Đánh giá ảnh hưởng của hoạt động khai thác đá vôi tại mỏ đá vôi Mỏ đá vôi xã Hà Tân đến môi trường	23
2.2.4. Đề xuất biện pháp giảm thiểu ảnh hưởng của hoạt động khai thác đá vôi đến môi trường tại mỏ đá vôi xã Hà Tân.....	23

2.3. Phương pháp nghiên cứu	24
2.3.1. Phương pháp thu thập số liệu, tài liệu thứ cấp	24
2.3.2. Phương pháp thu thập số liệu, tài liệu sơ cấp	24
2.3.3. Phương pháp lấy mẫu, phân tích	24
2.3.4. Phương pháp xử lý số liệu	29
2.3.5. Phương pháp đối chiếu, so sánh	29
2.3.6. Phương pháp chuyên gia	30
CHƯƠNG 3. KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ THẢO LUẬN	31
3.1. Điều kiện tự nhiên, kinh tế - xã hội của khu vực nghiên cứu	31
3.1.1. Điều kiện tự nhiên	31
3.1.2. Đặc điểm kinh tế - xã hội	34
3.2. Tình hình khai thác và chế biến đá vôi tại mỏ đá vôi xã Hà Tân, huyện Hà Trung.37	
3.2.1. Vị trí khu vực, trữ lượng khai thác	37
3.3. Đánh giá ảnh hưởng của hoạt động khai thác đá vôi tại mỏ đá vôi xã Hà Tân, huyện Hà Trung đến môi trường	39
3.3.1. Đánh giá ảnh hưởng của hoạt động khai thác đá vôi đến môi trường đất	39
3.3.2. Chất lượng môi trường nước	44
3.3.3. Chất lượng môi trường không khí	53
3.3.4. Đánh giá ảnh hưởng của hoạt động khai thác đá vôi đến môi trường và sức khỏe dân cư qua ý kiến của người dân	58
3.4. Đề xuất biện pháp giảm thiểu ảnh hưởng của hoạt động khai thác đá vôi đến môi trường tại mỏ đá vôi xã Hà Tân	63
3.4.1. Đối với cơ quan quản lý nhà nước	63
3.4.2. Đối với đơn vị hoạt động khoáng sản	63
KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ	72
1. Kết luận	72
2. Kiến nghị	73
TÀI LIỆU THAM KHẢO	74

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 1.1. Đặc điểm phân bố và hàm lượng đá vôi trong các mỏ điển hình trong cả nước.....	8
Bảng 2.1. Vị trí lấy mẫu phân tích chất lượng môi trường đất.....	25
Bảng 2.2. Vị trí lấy mẫu phân tích chất lượng môi trường nước.....	26
Bảng 2.3. Vị trí lấy mẫu phân tích chất lượng môi trường không khí.....	28
Bảng 3.1. Nhiệt độ không khí bình quân.....	32
Bảng 3.2. Độ ẩm không khí trung bình (%).....	32
Bảng 3.3. Lượng mưa bình quân (mm).....	32
Bảng 3.4. Số giờ nắng bình quân.....	33
Bảng 3.5. Các đơn vị đang khai thác đá vôi tại xã Hà Tân, huyện Hà Trung.....	37
Bảng 3.6. Kết quả phân tích chất lượng môi trường đất năm 2015.....	39
Bảng 3.7. Kết quả phân tích chất lượng môi trường đất năm 2016.....	40
Bảng 3.8. Kết quả phân tích chất lượng môi trường đất năm 2017.....	41
Bảng 3.8. Kết quả phân tích chất lượng môi trường nước mặt năm 2015.....	44
Bảng 3.9. Kết quả phân tích chất lượng môi trường nước mặt năm 2016.....	45
Bảng 3.10. Kết quả phân tích chất lượng môi trường nước mặt năm 2017.....	46
Bảng 3.11. Kết quả phân tích chất lượng nước thải năm 2015.....	50
Bảng 3.12. Kết quả phân tích chất lượng nước thải năm 2016.....	51
Bảng 3.13. Kết quả phân tích chất lượng nước thải năm 2017.....	51
Bảng 3.14. Chất lượng môi trường không khí năm 2015.....	54
Bảng 3.15. Chất lượng môi trường không khí qua các năm 2016.....	55
Bảng 3.16. Chất lượng môi trường không khí qua các năm 2017.....	56
Bảng 3.17. Tổng hợp kết quả phỏng vấn người dân về ảnh hưởng của hoạt động khai thác, chế biến đá vôi trên địa bàn xã.....	59
Bảng 3.18. Ý kiến của người dân về nguyên nhân gây ô nhiễm môi trường..... tại địa phương.....	61 61
Bảng 3.19. Tình trạng sức khỏe của người dân trên địa bàn xã Hà Tân.....	62

DANH MỤC CÁC HÌNH

Hình 1.2: Sơ đồ dây chuyền công nghệ chế biến.....	10
Hình 1.3. Sơ đồ quy trình công nghệ khai thác lớp xiên gạt chuyển và dòng thải.....	14
Hình 1.4. Sơ đồ quy trình khai thác lớp bằng vận tải trực tiếp và dòng thải	15
Hình 1.5. Sơ đồ quy trình công nghệ chế biến đá và dòng thải	16
Hình 3.1. Vị trí mỏ đá vôi xã Hà Tân, huyện Hà Trung	31
Hình 3.2. Biểu đồ thể hiện chỉ số pH.....	42
Hình 3.3. Biểu đồ thể hiện hàm lượng OM.....	42
Hình 3.4. Biểu đồ thể hiện hàm lượng N_{TS}	43
Hình 3.5. Biểu đồ thể hiện hàm lượng P_{TS}	43
Hình 3.6. Biểu đồ thể hiện hàm lượng K_{TS}	44
Hình 3.7. Biểu đồ thể hiện chỉ số lượng pH.....	47
Hình 3.8. Biểu đồ thể hiện hàm lượng DO	48
Hình 3.9. Biểu đồ thể hiện hàm lượng TSS	48
Hình 3.10. Biểu đồ thể hiện hàm lượng COD.....	49
Hình 3.11. Biểu đồ thể hiện hàm lượng BOD_5	49
Hình 3.12. Biểu đồ thể hiện chỉ số Ph.....	52
Hình 3.13. Biểu đồ thể hiện hàm lượng BOD_5	52
Hình 3.14. Biểu đồ thể hiện hàm lượng TSS	53
Hình 3.15. Biểu đồ thể hiện Coliform.....	53
Hình 3.16. Biểu đồ thể hiện hàm lượng Bụi	57
Hình 3.17. Biểu đồ thể hiện hàm lượng NO_x	57
Hình 3.18. Biểu đồ thể hiện hàm lượng SO_2	58
Hình 3.19. Biểu đồ thể hiện hàm lượng CO.....	58
Hình 3.20. Ảnh hưởng của hoạt động khai thác đá vôi tới môi trường đất	60
Hình 3.21. Ảnh hưởng của hoạt động khai thác đá vôi tới nguồn nước mặt.....	60
Hình 3.22. Ảnh hưởng của hoạt động khai thác đá vôi tới không khí.....	60
Hình 3.23. Biểu đồ thể hiện tình hình sức khỏe của người dân trên địa bàn	62
Hình 3.24: Hệ thống phun nước tại trạm đập – Giảm thiểu ô nhiễm bụi.....	65
Hình 3.2.5: Xe chở nước tưới đường – Giảm thiểu ô nhiễm bụi.....	65
Hình 3.26: Trồng cây xanh khu vực quanh mỏ.....	70

MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của đề tài

Thanh Hoá nằm ở cực Bắc Miền Trung, cách Thủ đô Hà Nội 150 km về phía Nam, cách Thành phố Hồ Chí Minh 1.560km. Phía Bắc giáp với ba tỉnh Sơn La, Hoà Bình và Ninh Bình, phía Nam giáp tỉnh Nghệ An, phía Tây giáp tỉnh Hòa Phấn (nước Cộng hoà dân chủ nhân dân Lào), phía Đông là Vịnh Bắc Bộ. Thanh Hoá nằm trong vùng ảnh hưởng của những tác động từ vùng kinh tế trọng điểm Bắc Bộ, các tỉnh Bắc Lào và vùng trọng điểm kinh tế Trung bộ, ở vị trí cửa ngõ nối liền Bắc Bộ với Trung Bộ, có hệ thống giao thông thuận lợi như: đường sắt xuyên Việt, đường Hồ Chí Minh, các quốc lộ 1A, 10, 45, 47, 217; cảng biển nước sâu Nghi Sơn và hệ thống sông ngòi thuận tiện cho lưu thông Bắc Nam, với các vùng trong tỉnh và đi quốc tế. Hiện tại, Thanh Hóa có sân bay Sao Vàng và đang dự kiến mở thêm sân bay quốc tế sát biển phục vụ cho Khu kinh tế Nghi Sơn và khách du lịch. Trong quá trình hội nhập và phát triển đã đạt được những thành tựu to lớn, góp phần sự nghiệp phát triển đất nước. Sự nghiệp công nghiệp hoá - hiện đại hoá đất nước, yêu cầu phải phát triển cơ sở hạ tầng: Các công trình giao thông, đô thị, các công trình xây dựng công nghiệp... Ở mỗi công trình đó, vai trò của đá vật liệu xây dựng hết sức quan trọng. Ngoài ra, trong nền kinh tế thị trường, chủ trương khuyến khích phát triển Ngành công nghiệp khai thác đá vật liệu xây dựng của Đảng và Nhà nước là đúng đắn, tạo công ăn việc làm cho nhân dân địa phương và đóng góp một phần vào ngân sách cho tỉnh và Nhà nước. Với chiến lược phát triển công nghiệp vật liệu xây dựng của tỉnh Thanh Hóa thì việc khai thác chế biến các mỏ đá vôi làm vật liệu xây dựng được chú trọng hàng đầu.

Mỏ đá vôi xã Hà Tân nằm trên địa bàn xã Hà Tân, huyện Hà Trung, tỉnh Thanh Hoá. Với sản phẩm chính là đá vôi làm vật liệu xây dựng thông thường và tận thu đá khối làm đá ốp lát. Hằng năm, mỏ đã cung cấp một khối

lượng đá lớn, đáp ứng nhu cầu sử dụng cho khu vực phía Bắc tỉnh cũng như các tỉnh lân cận và các vùng phụ cận.

Nhìn chung, trong quá trình khai thác, các doanh nghiệp đã chú trọng đến công tác phòng ngừa, giảm thiểu ô nhiễm, bảo vệ môi trường. Các hoạt động phục vụ cho công tác bảo vệ môi trường vẫn được duy trì trong mỗi công đoạn chế biến cũng như trong quá trình khai thác. Bên cạnh những nỗ lực đó vẫn còn nhiều bất cập xảy ra ảnh hưởng đến môi trường và người dân xung quanh.

Nên xuất phát từ thực tế đó, được sự cho phép của nhà trường và khoa Tài nguyên và Môi trường, dưới sự hướng dẫn trực tiếp của *T.S Du Ngọc Thành*, em đã tiến hành thực hiện đề tài: ***“Nghiên cứu ảnh hưởng của hoạt động khai thác đá vôi đến môi trường tại mỏ đá vôi xã Hà Tân, huyện Hà Trung, tỉnh Thanh Hoá”***.

2. Mục tiêu của đề tài

2.1. Mục tiêu tổng quát

Nghiên cứu ảnh hưởng của hoạt động khai thác, chế biến đá vôi đến môi trường tại xã Hà Tân, huyện Hà Trung, tỉnh Thanh Hoá, từ đó đề xuất giải pháp quản lý nhằm phòng ngừa, giảm thiểu, tác động có hại đến môi trường từ hoạt động khai thác, chế biến đá vôi tại xã Hà Tân, huyện Hà Trung, tỉnh Thanh Hóa

2.2. Mục tiêu cụ thể

- Khái quát về hoạt động khai thác, chế biến đá vôi tại xã Hà Tân, huyện Hà Trung, tỉnh Thanh Hóa

- Điều tra, đánh giá thực trạng công tác quản lý và bảo vệ môi trường trên địa bàn xã Hà Tân.

- Đánh giá hiện trạng môi trường đất, nước, không khí tại mỏ đá vôi xã Hà Tân, huyện Hà Trung, tỉnh Thanh Hoá.

- Đề xuất một số biện pháp xử lý nhằm phòng ngừa, giảm thiểu, khắc phục ô nhiễm môi trường từ hoạt động khai thác đá vôi

3. Ý nghĩa của đề tài